

peccati originalis moritur, ac proinde ex morte temporali alicujus hominis merito colligi potest, eum esse vel fuisse originali labe infectum. Nulla in Scripturis legitur exceptio, nisi in gratiam Christi: atqui Virgo Dei Genitrix mortem subiit temporalem; ergo peccati originalis non fuit ex-pers: *Maria*, ait Augustinus, *ex Ad. m. mortua est propter peccatum* (*Serm. 2. in Psal. 34. c. 34. tom. 4. pag. 240.*)

3° Denique proferunt ista Apostoli verba: *Unus est Mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus.* (*1. Tim. 2. v. 5. & 6.*) Christus inquit, est redemptor omnium, ac proinde B. Mariæ Virginis: atqui, ut observat Augustinus referens verba Zo Zimi Papæ, *Nullus, nisi qui peccati servus est, liber efficitur; nec redemptus tibi potest, nisi qui verè per peccatum fuerit antè captivus.* (*Epist. 190. ad Optatum, cap. 6. n. 23. tom. 2. pag. 707.*) Ergo Virgo Dei Mater aliquantulum fuit sub peccato captiva. Quapropter sic ipsa testatur: *Exultavit spiritus meus in Deo saluari meo.*

Quæres 2°. quibus Patrum testimoniis suam opinionem adstruant iidem Theologi.

Resp. ab iis afferri plurima ex quibus pauca describemus. *Solus homo factus, manens Deus,* inquit Augustinus, *peccatum nullum habuit unquam, nec sumpsit carnem peccati, quamvis de materna carne peccati.* (*Lib. 2. de peccat. meritis, cap. 24. tom. 10. pag. 61.*) S. Fulgentius: *Caro Mariæ quæ in iniquitatibus humanâ fuerat solemnitate concepta, caro fuit utique peccati.* (*Lib. de incarnat. & grat. cap. 6. n. 13.*) Petrus Damianus: *Ex ipsa carne Virginis quæ de peccato concepta est, caro sine peccato prodiit.* (*Edit. Paris. an. 1663. tom. 3. pag. 49. col. 1.*) S. Anselmus: *Virgo ipsa unde assumptus est Christus, est in iniquitatibus concepta, & in peccatis concepit eam mater ejus.* (*Lib. 2.*

cur Deus homo, cap. 16. Edit. ult. pag. 92.)

S. Bernardus, licet in celebrandis B. Virginis laudibus frequentissimus, ostendere nititur eam non fuisse sine originali peccato conceptam: *Virgo regia, inquit, falso non eget honore, veris cummulata honorum titulis.... Unde ergo conceptionis sanctitas? ... An fortè sanctitas se ipsi conceptioni inimiscuit, ut simul & sanctificata fuerit, & concepta? Ne hoc quidem admittit ratio. Quapropter est quibus, vel paucis filiorum hominum datum est cum sanctitate nasci, non tamen & concipi, ut utri servaretur sancti prærogativa conceptus.* (*Epist. ad Canonicos Lugd. tom. 1. pag. 169.*) Sic etiam apertè mentem suam declarat: *Virgo originalem à parentibus maculam traxit.* (*Serm. 2. de Assumptione, tom. 1. pag. 999. n. 8.*)

Denique S. Thomas, *Virgo Beata, inquit, fuit in originali peccato concepta, propter quod scribit S. Bernardus conceptionem ipsius non esse celebrandam.* (*In 3. dist. 3. q. 1.*) Præterea sic ratiocinatur: *Si cum peccato originali concepta Virgo non fuisset, non indigeret per Christum redimi, & sic non esset Christus universalis hominum redemptor, quod derogat dignitati Christi; est ergo tenendum quoddammodo originale concepta fuit; sed ab eo speciali quodam modo purgata fuit.* (*Compend. Theolog. cap. 224.*)

Quæres 3. quomodo ex iis Patrum testimoniis sese expedire conetur immaculatæ conceptionis defensores.

Resp. Duplicem modum excogitarunt, quo peccatum originale contrahi potest, nempe vel *quoad actum*, cum scilicet eo reverà inquinatur aliquis; vel *quoad debitum*, quando nempe privilegio speciali immunis à primigenia labe servatur, qui vi legis in omnes homines solito more nascituros constitutæ, peccatum originale contrahere deberet, Beata Virgo, inquit, non

contraxit quidem maculam originale *quoad actum*; id est, eâ labe nunquam fuit inquinata: sed eam contraxit *quoad debitum*, sive concipi debuit cum peccato originali, nisi ab ea lege ipsam exemisset singulare Dei beneficium. Hinc facillè intelligi putant quomodo Maria fuerit cum ceteris à Christo redempta; quia scilicèt in peccatum originale incurrisset, nisi ab illius culpæ contagio præveniens Dei gratia eam liberasset. Explicant etiam de contrahendi peccati *debito*, omnia Patrum testimonia quæ obijciunt ipsorum adversarii.

Sed, reponunt alii, præfata distinctio neque verba, neque sensum, sive in Scripturis, sive in Patrum scriptis reperiri, & mirum esse quòd ante sæculum XIV, nullius oculis & menti occurrerit. Præterea, inquit, Patrum testimoniis accommodari non potest eadem distinctio: disertis enim verbis significant Beatam Virginem in peccato verè conceptam fuisse; quod falsum prorsùs erit, si peccatum originale non contraxerit *quoad actum*. Denique Augustinus suprâ laudatus, non dicit Mariam propter contrahendi peccati *debitum* mortuam esse, sed *propter ipsum peccatum*; quod non potest cum præfata distinctione conciliari.

PARAGRAHUS II.

De argumentis quæ afferuntur à Theologis qui B. Virginem sine originali macula conceptam affirmant.

Quæres 1°. Quanam Scripturam loca in hujus sententiæ gratiam afferant.

Resp. Ista præsertim allegant: *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus. Adjuvabit eam Deus manè diluculo.* (*Psal. 45. v. 5. & 6.*) *Sicut lilium inter spinas, sic anima mea inter filias.* (*Cantic. 2. 2.*) *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te.* (*Ibid. cap. 40. v. 7.*) Quæ omnia leguntur in Officio B. Virginis. Denique afferunt ange-

hanc salutationem: *Ave, gratiâ plena, benedicta tu in mulieribus.* (*Luc. 1. 28.*)

Respondent alii non satis idonea videri ejusmodi testimonia ad probandam Beatæ Virginis conceptionem immaculatam: 1°. quia ad Beatam Virginem ea spectare non satis exploratum est; 2°. quia etiam si, inquit *Nicolaus l'Herminier*, Beatæ Mariæ totius Ecclesiæ consensu accommodarentur, ex iis tamen certò non colligeretur ejus conceptionis à peccato originali immunitas: ut enim præfata loca sanctissimæ Virgini conveniant, satis est eam in utero matris fuisse *sanctificatam*, variisque deinceps gratiæ & virtutum donis cumulatam, & cujuslibet peccati *actualis*, quandiù vixit, exemptem; 3°. quia SS. Patres & plerique Theologi, inquit *l'Herminier*, eadem vel similia passim encomia Beatæ Virgini tribuere non dubitarunt, quamvis eam in peccato originali conceptam existimarent. Tales sunt S. Bernardus (*Homil. 2. de laudib. Virg.*) S. Antoninus, (*Tom. 4. tit. 18. cap. 4. sect. 2.*) qui tamen sic affirmat: *Concepta & animata Beata Virgo Maria, inventa est cum aliqua tenebra, scilicèt peccati originalis contracti post animæ infusionem in corpus.* (*Pag. 293. Edit. Venet. an. 1581.*)

Quæres 2°. quanam Patrum testimonia sibi vindicent immaculatæ conceptionis assertores.

Resp. 1°. Sibi arripiunt hæc Augustini verba: *Exceptâ sanctâ Virgine de qua, propter honorem Dei, nullam prorsùs, cum de peccatis agitur, haberi volo quæssionem.* (*Lib. de natura & gratia, cap. 36. n. 42.*)

Respondent alii ibi sermonem esse de peccatis *actualibus*, non verò de originali culpa, cui B. Virginem non semel subjicit S. Doctor. In eo quippè loco refellit Pelagium qui contendebat posse quosdam Justos in hac mortali vita, ad eum sanctitatis gradum pervenire, in quo vel peccati venialis

omnino sint expertes. *Si omnes illos Sanctos*, inquit Augustinus, & *Sanctas*, cum hinc viverent, congregare possemus, & interrogare utrum essent sine peccato, quid fuisse responsuros putamus? Nonne una voce clamassent? Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, nos ipsos decipiemus; & veritas in nobis non est. (*Ibid.*) Ex iis prorsus manifestum est, inquit, S. Doctorem de peccatis actualibus verba facere.

Præterea S. Augustinus ibi solam Virginem ab eo peccato excipit, sine quo Pelagius quosdam justos vixisse contendebat: atqui Pelagius de actuali tantum peccato locutus fuerat, dum ait quosdam justos sine peccato vitam transegisse. Si enim de labe originali verba fecisset, non modo justos, sed omnes etiam homines sine peccato vixisse dixisset, cum illud præcipuum sit Pelagianæ hæresis caput, nullum prorsus hominem originali culpâ infici; ergo S. Augustinus eo in loco peccata tantum actualia à sancta Christi Matre excludit.

2°. Immaculatæ conceptionis patroni alterum proferunt Augustini locum, ubi ita differit de Christo loquens: *Propterea nullus est hominum, præter ipsum, qui peccatum non fecerit grandioris ætatis accessu, quia nullus est hominum, præter ipsum, qui peccatum non habuerit infantilis ætatis exortu.* (*Lib. 5. contra Julian. cap. 15. n. 57.*) Unde sic argumentatur: Probat S. Doctor ideò Christum non habuisse peccatum originale, quia grandior factus nullam culpam actuali commisit: atqui pariter, juxta ipsius doctrinam, Beata Virgo nullam admisit culpam actuali; ergo peccatum originale non habuit.

Hujusmodi argumentum ita refellunt alii: Cum ait Augustinus Christum adhuc parvulum non habuisse peccatum, non loquitur de originali noxa, verum de concupiscentia ad peccatum alliciente quam apostolico more, & sibi maximè familiari peccatum vocat. Hanc interpretationem demonstrat

Augustini contra Julianum disputantis consilium. Dixerat enim Julianus non potuisse Christum nobis in exemplum virtutis esse, nisi rebellem concupiscentiam habuisset, qualem in omnibus hominibus admittebat Augustinus. Quam impietatem in eo capite ex instituto impugnans S. Doctor, in istum modum argumentatur: S. Petrus ait Christum, dum viveret, nullum fecisse peccatum; at verò si adhuc parvulus habuisset concupiscentiam quam Apostolus vocat peccatum, grandior factus actualia peccata commisisset; nullum tamen commisit; ergo in infantili ætate rebellem non habuit concupiscentiam; quod pariter de B. Virgine dici potest.

Præterea esto, inquit, voluerit S. Augustinus probare Christum in infantili ætate non habuisse culpam originalem, quia grandior factus nullum admisit peccatum actuali; quid inde adversus doctrinam nostram sequeretur? nihil omnino: ultra enim confitemur B. Virginem ab originali peccato, cui in suâ conceptione fuerat obnoxia, mundatam prius fuisse, quam nasceretur, illudque non habuisse in infantili ætate.

3°. In conceptionis immaculatæ præsidium affertur S. Hieronymus qui in Psalmum 78. hæc habet: *Nubem levem Mariam Sanctam accipere debemus, nullo semine humano prægravatam; nubes enim illa non fuit in tenebris, sed semper in luce;* unde inferitur B. Virginem non fuisse culpæ originalis tenebris involutam.

Hanc verò consecutionem negant alii, idque unum significari contendunt, nimirum B. Virginem semper castitatis virginitatque laude ita coruscasse, ut nunquam fuerit in tenebris impuritatis. Suam mentem satis indicat S. Doctor, cum ait Mariam ideò semper in luce fuisse, quia *nullo semine humano prægravata fuit*, hic ergo locus perperam ad peccatum originale detorquetur, quasi hujus expertus fuerit Sanctissima Dei Genitrix,

4°. S. Thomam suas in partes pertahere nituntur, cujus hæc verba proferunt: *Beata Virgo à peccato originali & actuali immunis fuit.* (In 1. sentent. distinct. 44. quæst. 1. art. 3. ad 3.)

Respondent Thomistæ hæc verba esse immunis, non semel ab Angelico Doctore usurpari pro istis, liberari, mundari, quo sensu ab ipsis etiam Grammaticis adhiberi solent. De homine enim qui, postquam diu captivus fuit, tandem liberatur, optimè dici potest: *Iste est à captivitate immunis.* Quinimò S. ipse Thomas voce immunis utitur ad significandum hominem per baptismum ab originali peccato quo fuerat inquinatus, liberari & purgari. *Oportet, inquit, ut per actum naturæ infectio originalis in prolem transeat, quamvis per baptismum pater sit à peccato originali immunis;* (In 2. sentent. dist. 31. art. 2. ad 1.) objecta igitur S. Thomæ verba eo sensu interpretari licet, quòd Beata Virgo fuerit ab originali peccato mundata. Genuinam esse hanc expositionem inde patet, quòd S. Doctor plurimis in locis expressè declarat, Sanctam Virginem fuisse in originali peccato conceptam. Sic enim affirmat in eodem opere: *Virgo Beata fuit in originali peccato concepta.* (In 3. dist. 3. quæst. 1.)

Quæres 3°. quænam præcipua sunt argumenta, quæ in gratiam immaculatæ conceptionis è ratione depromi soleant.

Resp. En 1^a. ratio: Pium ac religiosum est, inquit hujus opinionis defensores, ita sentire de Sanctissima Virgine quam Deus ad illud honoris fastigium extulit, ut eam in filii sui matrem elegerit.

Sed, reponunt ipsorum adversarii, gloria B. Virginis quam Deus tot excellentibus prærogativis ornavit, humanis opinionibus & conjecturis non augetur; nostrum est dotes singulares ei præ ceteris omnibus creaturis divinitus concessas agnoscere religiosè venerari, ac tueri pro viribus, potius

quàm vera & indubitata ipsius privilegia incertorum admittione obnubilare, Virgini matri gratus esse non potest cultus, qui divinæ revelationi & perpetuæ Ecclesiæ Traditioni non sit consentaneus. Et certè, inquit, si vellet Deus B. Mariæ conceptionem veluti immaculatam à fidelibus teneri, numquid sineret nos inter humanarum opinionum conjecturas incertos fluctuare? nonne potius id apertè revelasset? Cùm igitur ea de re nihil revelatum fuerit, sive in Scripturis, sive in Traditione, cur cognoscere velimus quòd ignotum esse voluit divina sapientia; *Numquid Patribus doctiores aut devotiores sumus,* ait S. Bernardus periculose præsumimus quidquid ipsorum in talibus prudentia præterivit. (Epist. 174. n. 1.)

1^a. Ratio: Christi dignitas Deique Patris gloria videntur exigere, ut quæ filium Dei unigenitum conceptura erat & paritura, nullo temporis instanti fuerit peccati & diaboli servituti subjecta.

Respondent Thomistæ in rebus ad Religionem pertinentibus parè admodum esse adhibendas rationes ex quâdam congruitate petitas, easque nullius esse roboris, nisi vel Scripturæ vel Traditionis præluceat autoritas quæ in præsentis quæstione deficit. Præterè si postulet Christi dignitas, ut ipsius Mater sua in conceptione fuerit peccati originalis experta, eam non potuisset Deus ab ista labe non facere immunem; alioqui suæ sapientiæ defuisset: atqui tamen fatentur adversarii potuisse Deum culpam originalem à B. Maria non propulsare. Denique ad Christi honorem satis est ut ipsius Mater sine ullo peccato fuerit, quo tempore illum concepit.

3^a. Ratio: Iidem Theologi Beatam Virginem sine peccato conceptam fuisse ex eo inferunt, quòd ipsius conceptionis festivitas passim celebratur: numquid enim eam tolerasset Ecclesia, nisi persuasum habuisset S. Virginis conceptam ab originali macula fuisse prorsus immunem?

Respondent alii hoc argumento non multum se urgeri, quia Beatæ Mariæ conceptionis festivitas instituta fuit, vel ad honorandum tempus quo primum in utero matris sanctificata est, vel ad grates Deo persolvendas, quod in Sanctæ Virginis conceptu nobis dederit primum redemptionis nostræ pignus. Qua in re duces sequuntur S. Thomam qui sic habet: *Nec tamen per hoc quod festum conceptionis celebratur, datur intelligi quod B. Virgo in sua conceptione fuerit sancta; sed quia quo tempore sanctificata fuerit ignoratur, celebratur festum sanctificationis ejus potius quam conceptionis, in die conceptionis ipsius.* (3. part. q. 27. art. 2. ad. 3.)

Bellarminus, inquit, quamvis eorum Theologorum numero fuerit qui, ut ipse ait, *piè credunt B. Virginem sine peccato fuisse conceptam, sic loquitur: Dico secundò fundamentum hujus festi præcipuum, non esse conceptionem immaculatam, sed simpliciter conceptionem Matris Dei futuræ. Qualis cumque enim fuerit illa conceptio, eo ipso quod fuit conceptio Matris Dei, singulare gaudium offert mundo ejus memoria: tunc enim primum habuimus pignus certum redemptionis Itaque hoc festum etiam illi celebrant, qui putant Virginem in peccato conceptam.* (Lib. 3. de cultu Sanct. tom. 1. cap. 16. pag. 2270. Edit. Ingolstadt. an. 1586.)

PARAGRAPHUS III

De Conciliorum & summorum Pontificum circa controversiam hanc decre. is.

Ista sunt præcipua: 1º. Concilium Basileense an. 5439, declarat sententiam quæ affirmat B. Virginem sine peccato conceptam, *tanquam piam & consonam cultui Ecclesiastico, fidei catholicæ, reatæ rationi, & Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbandam, tenendam et amplectendam* (Sess. 36. tom. 12. Concil. pag. 623.) Notandum tamen Synodum Basileensem in sess. 36. non habuisse Con-

cilii œcumenici auctoritatem: tunc enim magna Episcoporum pars adierat Eugenium IV qui aliud Concilium Florentiæ celebrabat.

2º. Sixtus IV, an 1483, in Constitutione *Grave nimis*, sub pœna excommunicationis Romano Pontifici reservatæ, vetat ne quis asserere audeat eos qui tenent *Dei Genitricem absque peccati originalis macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, aut esse hæreticos.* Simili pœnæ eos subicit qui contrariam opinionem defendentibus hæreseos Notam inurerent. Constitutionem hanc confirmat Synodus Tridentina (Sess. 5. ad calcem can. 5.)

3º. Pius V, Constitutione *Supra speculam*, an. 1570, confirmatis decessorum suorum Constitutionibus, graviter eos perstringit qui, cum de B. Virginis conceptione sermo incidit, non minus pertinaciter pro alterutra parte contendunt, quam si de illis dogmatibus quæstio esset, quæ corde credere ad justitiam, & ore confiteri ad salutem necessarium sit; Quibus, inquit, *illud Prophetæ videtur convenire: Dicunt, ait Dominus, cum ego non sim locutus. Deinde hæc addit: Cum Sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum magistra de ea re huc usque non desinierit, nemo absque temeritate alterius partis sententiam damnare potest.*

Alexander VII. an. 1661, Constitutionem edidit cui titulus est: *Innovatio Constitutionum & Decretorum in favorem sententiæ affirmantis animam B. Mariæ Virginis in sua creatione, fuisse ab originali peccato præservatam, editorum.* Prohibet tamen ne quis contrariam opinionem hæresis, aut peccati mortalis, aut impietatis insimulet.

COROLLARIUM.

Ex præfatis decretis & constitutionibus sequitur, quæstionem hanc nondum esse ab ecclesiâ definitam. Hinc Clarissimus Bossuet tuo in Catechismo, huic interrogationi, unum scilicet definitur Ec-

clesia immaculatam fuisse Sanctissimæ Virginis conceptionem, sic respondet: *Non, le saint Siège a déclaré que la chose n'étoit point encore définie, & que ce n'étoit ni hérésie, ni péché mortel de ne le pas croire. Et in sacris suis concionibus sic habet: Plusieurs grands Personnages ne l'ont pas cru, & non-seulement l'Eglise les souffre dans ce sentiment, mais encore elle défend de les condamner. (Edit. in-12. tom. 2. pag. 147.)* Hinc proinde colligitur sententiam quæ immaculatam B. Virginis conceptionem defendit, ad fidem catholicam non pertinere; hinc laudatæ Summorum Pontificum Constitutiones verant ne hæreseos, aut peccati mortalis accusentur qui opinionem contrariam propugnant.

ARTICULUS VI.

De effectibus peccati originalis.

Varii recensentur peccati originalis effectus. Alii ad mortalem hanc vitam pertinent, suntque 1°. in anima justitiæ originalis privatio, concupiscentia, sive illa ad malum proclivitas cui nascimur obnoxii, & quæ, ut abundè ostendimus, non potest non esse naturæ, qualis à Deo condita fuit corruptela; ignorantia quæ in pœnam primi peccati suis tenebris genus humanum ita involvit, ut mens nequidem advertat quid boni sibi agendum sit, vel quid mali vitandum.

Hujus inscitia luctuosum & insigne exemplum præbent tot barbaræ gentes, apud quas veri Dei cultus prorsus evanuit, & tarpissima quæque flagitia, vel res licitæ sunt, vel nugæ. Ex illa quæ mens obducitur caligine tot profluunt peccata, ut dicere non dubiret Augustinus *peccatis de ignorantia necessitate venientibus, plenum esse genus humanum, (Lib. 1. operis imperf. cap. 105.*

tom. 10. pag. 935.) Fieri igitur non potest ut fecunda illa tot delictorum parens ad primigeniam hominis naturam pertineat. Hinc Pelagianos sic urget Augustinus: *In illas ignorantia densissimas tenebras, ubi anima infantis recentis ab utero, utique anima rationalis, non solum indocta, verum etiam indocilis jacet, quare aut quando, aut unde contrusa est? Si natura est hominis sic incipere, & non jam vitiosa est ista natura, cur non talis creatus est Adam? (Lib. 1. de peccat. merit. cap. 36. n. 66. tom. 10. pag. 37. & 38.)*

2°. Pro peccati originalis effectibus & pœnis ratione corporis haberi debent innumeræ quibus conflictamur miseræ, quarum immensa cohors efficit jugum grave super filios Adam, à die exitus de ventre matris eorum, usque in diem sepulturæ (Eccli. 40. 1.) Tales sunt fames, sitis, morbi, denique mors ipsa: *Deus enim creavit hominem inexterminabilem; invidia autem diaboli mors intravit in orbem terrarum. (Sap. 2. v. 23. & 24.)* Eas miserias non potuisse naturæ humanæ, qualis à Deo fuit constituta, esse appendices potest Augustinum demonstravimus.

Alii sunt peccati originalis effectus & pœnæ quæ ad vitam æteram spectant, scilicet *pœna damni* quæ est vitæ æternæ privatio, sive ab intuitiva Dei visione exclusio; & *pœna sensus* quæ posita est in cruciatibus & tormentis quæ corpus & animam affligunt.

Quæres 1°. cur, deleto per Baptismum originali peccato, remaneant ipsius effectus, nempe ignorantia, concupiscentia, aliæque mortalis hujus vitæ miseræ.

Resp. Primam hujus œconomia causam esse supremam Dei voluntatem quæ decrevit, hominem lapsum non aliter ad perfectam salutem deducere. Plurima tamen Sancti patres enumerant commoda quæ inde in electos derivantur.

1°. Sapientissimâ hâc Providentiâ edocemur, non propter hujus vitæ commoda, sed propter futuræ vitæ beatitudinem in Christo nos renasci & Christianos fieri: si enim statim post remissum originale peccatum, omnes illius effectus quos Theologi vocant *pœnalitates*, abolerentur, existimari facillè posset, non aliam mercedem post vitam hanc justitiæ reservari: *Sed parvulos videmus*, inquit Augustinus, *post lavacrum regenerationis, diversorum malorum afflictione cruciari, ut intelligamus totum quod salutaribus agitur sacramentis, magis ad spem venturorum bonorum, quàm ad retentionem vel adeptionem præsentium pertinere.* (*Enchir. cap. 66. n. 17.*)

2°. Si Baptismus ab omnibus hujus vitæ miseriis statim liberaret, homines ob temporale illud beneficium, potiùs quàm propter æternæ hæreditatis spem, ad sacrum properarent lavacrum. *Per hoc nemo*, inquit idem Doctor, *propter illam vitam quæ post istam mortem beata futura est, ... ad Christi gratiam festinaret; sed propter removendam mortis molestiam, delicatius credere in Christum.* (*Lib. 2. de peccatorum meritis & remissione cap. 31. n. 50. tom. 10. pag. 66.*)

3°. Ite peccati pœnæ Baptismo superflites admodum utiles sunt, ut ipso miseriarum quas patimur sensu plenius agnoscamus, quàm grande sit originis peccatum, & simul quanta sit gratiæ divini virtus & necessitas. Inde enim maximè elucet omnipotens gratiæ Christi virtus, quòd in tanta infirmitate constitutos, ab innumeris hujus vitæ periculis victores non efficiat. Si enim languor omnis statim sanaretur, boni facilitatem sibi ipsi homo vindicaret, suumque esse crederet, quod absque ullo labore perliceret: at plagis faucius, tantisque circumdatus periculis, divinam opem implorare cogitur, & summam gratiæ eum liberantis necessitatem & efficaciam agnoscere.

4°. Optimè congruit ut homo qui per superbiam, perversamque

perversamque in seipso confidentiam cecidit, infirmitatis suæ semper admoneatur, nihilque habeat unde gloriari & superbire possit. Porrò nihil hominem ad humilitatem sui que despicientiam efficacius revocat, quàm quotidianæ quibus obnoxius est miseriæ tum interiores, tum exteriores. Illarum enim conscius cum Propheta quisque clamare debet: *Ego vir videns paupertatem meam.* (*Thren. 3. 1.*)

Quæres 2°. quænam sit pœna infantum sine Baptismate morientium.

Resp. Pelagiani contendebant nullius peccati reos nasci parvulos, aliundè verò Deum non posse innocentes facere miseros: idcirco docebant infantes sine Baptismate mortuos, non ingressuros quidem regnum cœlorum, juxta hanc Domini sententiam: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei;* (*Joan. 3. 5.*) sed tamen vitam æternam habituros; quasi verò aliud sit vita æterna, quàm Regnum cœlorum? Hujusmodi infantibus locum assignabant, quem inter damnatos & beatos medium sangebant.

Catholicorum eâ de quæstione multiplex est placitum. 1°. Sunt qui putent infantes de quibus agitur, privandos quidem esse visione Dei *intuitivâ*, sed nullum inde percepturos dolorem. 2°. Alii sentiunt infantes illos ab *intuitivâ* Dei visione ita excludi, ut naturali quâdam beatitudine donentur, & post judicium extremum, super terram sint commoraturi, perfectam rerum naturalium cognitionem habituri, ab Angelis etiam & hominibus beatis identidem invisendi. Ita Catharinus, Pyghius & alii.

Si Molinæ fides adhibeatur, *Parvuli reprobati...* post diem judicii, cum eorum animæ fuerint corporibus restitutæ, ab omnibus molestiis & ærumnis quibus in hac mortali vita subjacemus supernatu-

raliter liberabuntur, melioremque in naturalibus vitam, vitio omni mentis & corporis immunem, ... quam ullus unquam mortalium duxerit. (Lib. concord. quæst. 3. art. 3. & 4. memb. 9.)

Longè ulterius progressus est Cardinalis Sfondratus cujus ista sunt verba: In hac parvulorum causa considerandum est, licet Deus ad cælestem gloriam eos non admisserit, alio multòque majori beneficio affectisse, quod illi ipsi longè cælo prætulissent, & nos quoque, si electio daretur, multò majoris pretii quam cælum duceremus: id verò beneficium fuit, quòd fato præmaturo abreptos, innocentæ suæ personalis securos reddidit; ... quid ergo conqueri de Deo possunt, si non quidem cælo, sed alio beneficio donavit, quod multò prætantius cælo est, quodque & ipsi & omnes sapientes cælo præferrent? (Nodus prædestinat. dissolutus pag. 120.) Sfondratum secutus est Haráuinus.

3°. Multi Theologi opinantur hujusmodi parvulos è Regno cælorum & vita æterna exulatuos quidem esse, & inde gravissimum dolorem percepturos; sed poenâ sensûs, sive igne torquendos non esse: ita Bellarminus.

4°. Demùm Augustiniani docent infantes, ante susceptum Baptismum morte occupatos, ignis poenâ sed mitissimâ, esse afficiendos. His prænotatis, sit

PROPOSITIO I.

Parvuli sine Baptismate mortui non fruuntur beatitudine naturali.

Probatur 1°. Quia ab Hæresi Pelagianâ non satis recedunt qui beatitudinem naturalem infantibus peccato originali obstructis tam liberaliter concedunt. Non baptisatis parvulis, inquit Augustinus, nemo promittat inter damnationem Regnumque cælorum, quietis & felicitatem cujuslibet quasi medium

locum. Hoc enim iis etiam Hæresis Pelagiana promittit. (Lib. 1. de origine animæ, cap. 9. n. 11.) Novellos Hæreticos Pelagianos justissimè Conciliorum Catholicorum, & Sedis Apostolicæ damnavit autoritas, ex eo quòd ausi fuerint non baptisatis parvulis dare quietis & salutis locum, etiam præter Regnum cælorum. (Ibid. lib. 2. cap. 12. n. 17.)

2°. Quia, ut ait S. Doctor, homines quandiu originali contagio inquinantur, sunt filii iræ, filii diaboli, immundi peccatores, impii. Numquid autem ferunt aures christianæ felicitate naturali donari filios iræ, filios diaboli, immundos peccatores, impios? Denique Pelagianos sic redarguit: Proinde respuendi sunt à corde christiano, qui putant ideò dictum multas esse mansiones, quia extra Regnum cælorum erit aliquid, ubi maneant beati innocentes, qui sine Baptismo ex hac vita emigrarunt, quia sine illo in Regnum cælorum intrare non potuerunt. Hæc fides non est fides, quoniam non est vera & Catholica fides. (Tract. 67. in Joan. n. 3. tom. 3. part. 2. pag. 678. Edit. BB.) Idcirco Cardinalis de Noris quosdam Scholasticos sic perstringit: Si in Patrum voluminibus tantum studii & laboris posuissent, quantum Aristoteli explicando impendere, profectò Augustini sententiam non obduxissent, neque ... Pelagianorum opinionem, quoad naturalem illam puerorum beatitudinem attinet, hominum mentibus tam altè infixissent. (Vindic. August. cap. 3. sect. 5. pag. 44.)

3°. Quia fides christiana non dubitat, inquit Augustinus, ... eos qui lavacro regenerationis abluuntur, redimi de diaboli potestate, & eos qui nondum tali regeneratione redempti sunt, etiam parvulos filios redemptorum, sub ejusdem diaboli esse potestate captivos: (Lib. de nuptiis & concupisc. cap. 20. n. 22. tom. 10. pag. 291.) atquit parvulos sub potestate diaboli constitutos, non modò non beatos, sed nonnisi valdè miseros fore quis negaverit? Si non eruitur à potestate tenebrarum,

ait idem Doctor, & illic remanet parvulus, quid miraris in igne aeterno cum diabolo futurum, qui in Regnum Dei intrare non finitur? an quia Pelagiani nescio quem parvulis non baptisatis, præter Regnum Dei, quietis & vitæ aeternæ locum præparant, ideo Christi erit falsa sententia: ... qui non crediderit, condemnabitur? (Lib. 3. operis imperf. cap. 199. pag. 1130.)

4º. Quia Concilium totius Africae Carthagine celebratum an. 418, sic pronuntiat: (Can. 3.) Si quis dicit ideo dixisse Dominum: in domo patris mei mansiones multæ sunt, ut intelligatur quia in Regno celorum erit aliquis locus medius, ubi beatè vivant parvuli qui sine Baptismo ex hac vita migraverunt, ... anathema sit: ... qui enim dextrâ caret, sinistram procul dubio incurret. Hic Canon extat in Appendice Tom. 10. oper. S. Augustini. pag. 106.

5º. Quia Synodus Florentina, sessione ultimâ definiit illorum animas qui in actuali mortali, vel solo originali peccato decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. (Tom. 13. Concil. pag. 515.) Cum pœna autem stare non potest beatitudo naturalis.

Hæc Synodi Florentinæ definitio desumpta fuit à Concilio Lugdunensi sub Gregorio X. Uniusque illius Concilii autoritate fretus D. Bossuet, de infantibus sine Baptismate mortuis sic pronuntiat: *Ils sont dans l'enfer, dans la peine, dans la punition, dans la damnation, dans les tourmens perpétuels, . . . dans la gêne, . . . dans la mort éternelle: . . . cette doctrine est de la foi catholique, & la contraire hérétique . . . c'est un dogme de foi expressément défini & en mêmes termes par deux Conciles si authentiques. (Défense de la Tradit. & des SS. PP. liv. 5. chap. 2. pag. 169.)*

PROPOSITIO I I.

Idem infantes à visione Dei intuitiva exclusi verum inde concipiunt dolorem.

Prob. 1º. quia doctrinam hanc pertinere ad fidem catholicam expressè testatur Augustinus: *Christi Ecclesia, inquit, confitetur originale peccatum quo, sive soluto per Dei gratiam, sive per Dei iudicium non soluto, cum moriuntur infantes, aut merito regenerationis transeunt ex malis ad bona, aut merito originis transeunt ex malis ad mala. Hoc catholica fides novit. (Lib. de prædestin. Sanctor. cap. 12. n. 24. tom. 10. pag. 806.)* Itaque, teste Augustino, novis catholica fides parvulos qui originali peccato nondum soluti moriuntur, transire ex malis ad mala: atqui id falsum erit, si nullo doloris sensu afficiantur; ergo, &c.

Prob. 2º. quia peccati originalis fidem penitus evertit opinio contraria. Ideo quippe à suis autoribus inventa est, quia iniquum esse existimaverunt parvulos Baptismi exsortes pœnis addici & doloribus: atqui si parvulis absque Baptismate morientibus pœna iustè decerni nequeat, sequitur ipsis vel nullum, vel nonnisi improprie dictum peccatum inhaerescere; siquidem peccatum & pœna duo sunt indivulsa; hæc igitur opinio culpæ originalis dogma prorsus labefactat.

Prob. 3º. quia absurdum est infantes qui sine Baptismate decesserint, nullum dolorem ex eo percepturos, quod Regno celorum & visione Dei intuitivâ semper exulabunt; Perire à Regno Dei, inquit Augustinus, alienari à vita Dei, carere tam magnâ multitudine dulcedinis Dei, ... tam grandis est pœna, ut ei nulla possint tormenta quæ novimus comparari, si illa sit aeterna. (Ench. cap. 112. n. 29. tom. 6. pag. 239.)

Dices: Ideo parvuli nullum patientur animi dolorem, quia de intuitivâ Dei visione nihil prorsus

cognoscunt; hæc enim notitia per fidem tantum quâ semper caruerunt, obtineri potest.

Resp. difficultatem hanc nullius est momenti: indè enim sequeretur non parvulos tantum, sed etiam adultos infideles qui nihil unquam de Evangelio audierunt, ex amisâ beatitudinæ nullum dolorem esse passuros: neque enim illi fidem aliquandò habuerunt, per quam enam, ut volunt adversarii, homo cognoscere potest visionem Dei *intuitivam* in qua sita est beatitudo.

Præterea infantes de quibus agitur, cognoscent felicitatem parvulorum qui post acceptum regenerationis Sacramentum mortui sunt; Christum enim audient eos sic alloquentem: *Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum à constitutione mundi (Matth. 25. 34.)*

PROPOSITIO III.

Sententia quæ infantes sine Baptismate mortuos, perpetuam ignis pœnam, sed mitissimam, pati affirmat, magis consentanea est Scripturæ & Patrum auctoritati.

Probatur 1°. ex Scriptura cujus ea de re plurima sunt testimonia; sed præ ceteris inigne est quod legitur apud Marthæum (cap. 25.) ubi Christus Deus extremum & generale iudicium describens, nihil medium facit inter Regnum cœlorum pro electis, & ignem æternum pro reprobis; inter oves & hædos; inter dextram & sinistram. Parvulos ergo sine Baptismate mortuos in alterutrâ parte collocari necesse est: atqui non in dextra, siquidem, fatentibus adversariis Regnum Dei non possidebunt; superest igitur ut futuri sint in sinistra, inter maledictos qui in ignem æternum abituri sunt.

Argumentum illud adversus Pelagianos sic urget Augustinus: *Venturus Dominus, inquit, & iudic-*

aturus de vivis & mortuis, duas partes facturus est, dextram & sinistram; nullus est reliquus medius locus in quo ponere queas infantes: qui non in dextra, procul dubio in sinistra erit; qui non in Regno, procul dubio in igne æterno... Ut doceret Dominus quid sit ignis æternus, tunc, inquit, abituri sunt in combustionem æternam. (Serm. 294. cap. 3. tom. 5. pag. 1184.)

Ultima hæc Augustini verba diligenter sunt ponderanda. Quod dixerat Christus, *ibunt in ignem æternum*, dixit S. Doctor, *abibunt in combustionem æternam*: atqui vox *combustio*, ut per se patet, pœnam *sensûs* indicat. Hinc videre est quàm futile sit nonnolorum responsum qui, ut præfatum Scripturæ & Augustini testimonium eludant, dicunt infantes qui sine Baptismate moriuntur, esse quidem in ignem æternum detrudendos, iusta Christi sententiam, sed ignis ardorem non experturos; quasi verò hæc Christi sententia: *ite, maledicti, in ignem æternum*, in eos generatim non pronuntietur qui à sinistris erunt; sicut igitur adulti reprobis non tantum erunt in supplicii loco, sed etiam igne torquebuntur, ita & parvuli qui in extremo iudicio à sinistris Christi iudicis reperti fuerint.

Prob. 2°. Veterum auctoritate: 1°. Ex iis quæ de Augustino retulimus, constat eum pro certo habuisse infantes sine Baptismo defunctos, æternam ignis pœnam esse toleraturos. Eandem doctrinam passim inculcat S. Doctor: *Quid miraris, inquit, futurum in igne æterno cum diabolo, qui in Dei Re num intrare non finitur? (Lib. 3. oper. imperf. contra Julian. cap. 199. tom. 10. pag. 1130.)*

2°. S. Fulgentius idem, tanquam fidei dogma, credendum proposuit: *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, ... parvulos qui sine Sacramento sancti Baptismatis de hoc sæculo transeunt, ignis æterni sempiterno supplicio esse puniendos; quia, etsi propriæ actionis nullum peccatum habuerint, originalis tamen peccati damnationem traxerunt.*

(*Lib. de fide ad Petrum, cap. 27. edit. in-4°. pag. 527.*) Eandem doctrinam disertè sic profertur : *Æternis ignibus arsurus sine Baptismate morientes, etiam parvuli qui nihil boni aut mali egerunt.* (*Lib. de veritate prædest. & grat. cap. 14. n. 31. edit. in-4°. pag. 449.*)

3°. S. Gregorius Magnus Perpetua tormenta percipiunt qui nihil ex propria voluntate peccaverunt, nempe infantes sine Baptismate mortui (*Lib. 9. moralium in Job, cap. 21. tom. 1. pag. 303.*) atqui tormenti nomine, cum de reprobis agitur, æterna ignis pœna significari solet.

4°. S. Alcinus Avitus Archiepiscopus Viennensis, in suo ad sororem Fuscina poëmate, (*Tom. 9. Biblioth. PP. pag. 622. col. 2. n. 190.*) de matribus infantium sine Baptismate morientium, ait :

Tristes tunc edita nolunt,
Quæ flammis tantum genuerunt, membra parentes.

5°. S. Maximus Taurinensis de efficacia Baptismatis agens, *Quæ est illa aqua, inquit, quæ dum per Baptismum infunditur, . . . tartari restinguit ardorem ?* (*Tom. 6. Biblioth. PP. pag. 47.*) Tartari igitur ignibus obnoxius erit quisquis sacro fonte non fuerit expiatus.

6°. S. Ildorus Hispalensis : *Parvulorum animæ, nisi percipiant Baptismatis Sacramentum, . . . damnabuntur in ignem æternum.* (*Lib. 2. de differentiis spiri. cap. 26. pag. 298.*) Eandem veritatem sic testatur : *Pro solo reatu originali luunt in inferno nuper nati infantuli pœnas, si renovati per lavacrum non fuerint.* (*Lib. 1. sent. cap. 22. pag. 632.*)

7°. Robertus Pullus Cardinalis : *Apud nos, sanctorum Patrum Traditione certum est, seu natis seu innatis, Baptismo tamen cassis, nihil sperandum nisi suæ pœnitentiæ.* (*3. part. lib. sentent. cap. 3. pag. 98. col. 1.*)

8°. Denique, ut alios omittam, doctissimus

Cardinalis de Noris, suam quæ S. Augustinum à nonnullorum calumniis vindicat, dissertationem sic absolvit : *Et quidem spero fore ut deinceps, ubi hæc nostra disputatio legatur, plures in Augustini partes transeant, vel saltem à censuris abstineant, neque S. Doctorem excessus instimulent, in ea sententia tradenda (de pœnâ infantium sine Baptismate morientium) quam unanimi consensu Pontifices, Synodi, ac Patres docuere.* (*Vindic. August.*)

Prob. 3°. Ratione. Peccatum originale plectitur in parvulis viventibus pœnâ *sensûs* : infantes enim innumeris vexantur miseriis quæ totidem sunt primigeniæ labis effectus & pœnæ ; nihil verat igitur quominus in futuro sæculo, pœnâ quoque sensibili afficiantur ; aut saltem vana prorsus est advertentiorum ratio quæ videlicet contendunt, idè nullam *sensûs* pœnam expecturos in altera vita infantes, quia nullâ sensuum delectatione peccarunt, & pœna sensibilis debet illicitæ sensuum voluptati respondere.

Solvuntur objecta.

Obj. 1°. Job voluisset in utero matris periisse, vel ubi primum in lucem editus fuit : (*Cap. 3.3.*) eamque rationem offert : *Nunc enim dormiens silerem, & somno meo requiescerem ;* (*Ibid. v. 13.*) ergo putavit Job parvulos ante rationis usum morientes, nullâ sensibili pœnâ torqueri.

Resp. Neg. conseq. Quia ibi loquitur Job de quiete & immunitate ab ejus vitæ miseriis : totus est enim in præfato capite, ut ostendat innumeras & gravissimas esse hujus vitæ ærumnas, eumque beatum esse qui miserabili hæc luce statim privatur. Nonne & nos, dum moritur aliquis infortuniis miserisque jactatus, licet impius sit, nonne & nos dicere consuevimus : à pœnis & calamitatibus suis tandem aliquando requiescet ? tunc enim hujus tantum vitæ conditionem, non futuræ recogitamus. Ita Job qui mentem suam sic exponit : *Ibi* (*in*

sepulcro) *impii cessaverunt à tumultu, & ibi requieverunt fessi robore.* (*Ibid.* v. 17.) Quietem igitur appellat mortem quâ omnes sive parvuli, sive adulti, hujus vitæ miseris eximuntur.

Præterea eandem difficultatem solvendam habent qui censent parvulos aliquam pœnam, aliquem dolorem passuros, quamvis eos ab ignis supplicio liberent.

Obj. 2°. Ii. soli in ignem æternum mittentur, qui opera misericordiæ neglexerunt, juxta terribilem hanc Christi sententiam: *Discedite à me, maledicti, in ignem æternum: esurivi enim & non dedistis mihi manducare, &c.* (*Matth.* 25. v. 41. & 42.) Atqui infantes opera misericordiæ negligere non potuerunt; ergo in ignem æternum non mittentur.

Resp. Neg. maj. Ex præfata enim Christi sententia pessimè colligeretur, homines ex solis misericordiæ operibus quæ ibi commemorantur, judicandos esse, quia unum peccati genus pro reliquis hic positum est: alioqui vitam æternam consecutus esset qui pauperes alit, & misericordiæ opera exercet, quamvis libidinibus obicænis deditus: quod absurdum est; objecta igitur Christi sententia ad eos restringi non debet, qui misericordiæ opera neglexerunt; ergo nihil inde colligi potest in gratiam parvulorum.

Obj. 3°. S. Gregorius Nazianzenus disertè affirmat infantes sine Baptismate morientes, pœnâ sensus non mulctari, ut potè qui Sacramentum illud non neglexerunt, nec consequi potuerunt: *Nec celesti gloriâ, inquit; nec supplicii à justo judice afficientur, ut potè qui, licèt signati non fuerint, improbitate tamen careant, atque hanc jacturam passi potius fuerint, quàm fecerint.* (*Or.* 4. in sanctum Bap. n. 23. tom. 1. pag. 708. edit. BB.) Aliquid simile docet Gregorius Nyssenus, nempe hujusmodi parvulos, in doloribus ac tristitiâ non esse. (*Orat.* 1.)

Resp. 1°. In objecta verbo sic præfari eruditorum operum S. Gregorii editores: *Hæc non sic accipienda sunt, quasi censuerit Gregorius originalis peccati pœnas infantes non luere. Reverà infantes supplicii non afficientur quòd Baptismo caruerint, sicut nec adulti, ni desidiâ vel contemptu ad Baptismum non accesserint; siquidem defectus ille Baptismatis non eis crimini verti potest. Interea, licèt adulti non puniantur propter omisum Baptisma, pœnas tamen exolvent de peccatis quæ in vita perpetrârunt: sic & infantes naturâ filii iræ, & peccato originali obnoxii, meritò plebentur, miserè à Deo in æternum repulsi, ut Gregorius docet. Homil. 39. in sancta lumina. n. 13. pag. 685. (Præfat. nov. edit. de Baptismo, pag. 60.)*

Resp. 2°. objectos utriusque Doctoris textus non esse strictiùs urgendos. Si enim verborum cortici inhæreas, inde inferri posset infantes sine Baptismate defunctos, non sensus tantum pœna, sed quâlibet aliâ immunes esse; quod tamen à doctrina Ecclesiæ abhorrere probavimus. Quinimò Gregorius Nyssenus de adultis sine Baptismate mortis idem statuit, modò gravia quædam peccata non commiserint. *Neque honorantur, ait, neque puniuntur.* (*Orat. in eos qui differunt Bap. tom. 1. pag. 959. edit. Paris. an. 1615.*) Quapropter censet clarissimus Bossuet, non eam sanctis Doctoribus mentem fuisse, ut significarent ejusmodi parvulis nihil esse pœnæ, quòd à Regno cœlorum excludantur; sed tantummodò eorum damnationem, ut potè omnium levissimam, pro nihilo putari, comparatè ad horribiles aliorum cruciatus, qui propriâ voluntate peccârunt. (*Défense de la Tradit. & des SS. PP. liv. 9. chap. 17. pag. 341.*)

Resp. 3°. cum Berti Gregorium tum Nazianzenum, tum Nyssenum, aliosque ante exortam hæresim Pelagianam, non tam fuisse in hac controversia versatos & exercitatos, quantum Augustinum & Africanos Patres, &c. (*Lib. 17. de Theolog. discipl.*

cap. 9. tom. 3. pag. 89.) Quapropter sicut in disputationibus de prædestinatione & gratiâ, ita & in præsentî quæstione post hæresim Pelagianam ventilata, *Latini Græcis præferendi sunt.* Haud immeritò respondere possumus, ait Nicolâus l'Herminier, quòd olim S. Augustinus Massiliensibus qui in negotio prædestinationis & reprobationis antiquiorum autoritatem objiciebant: *Quid opus est, inquit, ut eorum scrutemur opuscula, qui priusquam ista hæresis exoriretur, non habuerunt necessitatem in hoc difficili ad solvendum quæstione versari! quod procul dubio facerent, si respondere talibus cogerentur.* (Lib. de prædest. SS. cap. 14. n. 27. tom. 10. pag. 808.)

Obj. 4°. S. Ambrosium qui de parvulis sine Baptismo decedentibus ita scribit: *Habeant tamen... pœnarum immunitatem: nescio an habeant Regni honorem.* (Lib. 1. de Abraham, cap. ult.)

Resp. Doctissimos Monachos Benedictinos (Tom. 1. pag. 351.) opinari in præfato capite nonnulla quæ Pelagianismum sapiunt, ab aliquo Hæretico fuisse intusa; nec immeritò quidem illud suspicantur: nam suprâ affirmat S. Doctor parvulos non baptisatos excludi è Regno cœlesti; quomodo igitur postea scripsisset, *nescio an habeant Regni honorem?*

Præterea dici potest S. Ambrosium loqui per modum concessionis; siquidem ait, *habeant, non, verò habent.* Denique nimis probaret argumentum à S. Doctore depromptum. 1°. Quia perspicuum est eum tam de adultis quàm de infantibus verba facere. Adductis quippè Christi verbis, *nisi quis renatus fuerit ex aquâ, &c.* hæc subjicit: *Utique nullum excipit, non infantem, non aliquâ præventum necessitate.* 2°. Quia ex objecto loco colligeretur infantes nullam animi pœnam, nullum dolorem esse peresuros: hunc enim sensum patiuntur hæc S. Doctoris verba: *Habeant pœnarum immunitatem.*

Obj. 5°. S. Augustinus ad Hieronymum ita scribit: *Cùm ad pœnas ventum est parvulorum, magis, mihi crede, coarctor angustiis, nec quid respondeam prorsus invenio;* (Epist. 166. cap. 6. n. 16. tom. 2. pag. 589.) ergo de pœnis parvulorum dubitavit Augustinus.

Resp. Dist. consequ. Dubitat de causa pœnarum in parvulis, in sententia Hieronymi de origine animæ, conc. dubitat utrum pœnas patiantur infantes, neg.

In ea nimirum Epistola Hieronymum consultit de origine animæ; ait, si dicantur animæ creati à Deo, ut docebat Hieronymus, se vix intelligere quomodo pœnas sine ulla causa mala patiantur infantes quorum animæ à Deo puræ exeunt. Sed disertè pronuntiat infantes pœnas esse in altera vita peresuros, sicut & in ista multis affliguntur: *Non solum eas pœnas dico, quas habet post hanc vitam illa damnatio, quòd necesse est trahantur, si de corpore exierint sine gratiæ Sacramento; sed eas ipsas quæ in hac vita, dolentibus nobis, versantur ante oculos.* (Ibid)

Obj. 6°. Summæ Dei bonitati & justitiæ injuriosa est sententia, quæ affirmat pœnam sensûs infligi parvulis qui nec propriâ voluntate, nec sensuum ministerio peccaverunt; ergo rejicienda est.

Resp. Neg. ant. Hæc enim quæstio, sicut & aliæ benè multæ, v. g. de prædestinatione & reprobatione, peccatoque originali, ex fide, non autem ex humanis ratiunculis, definienda est. *Cedamus & consentiamus, inquit Augustinus, autoritati sanctæ Scripturæ quæ nescit falli, nec fallere.* (Lib. 1. de peccat. merit. cap. 22. n. 33.) Atqui fide compertum est nihil bonitati & justitiæ divinæ injuriosum esse, in eo quòd infantes pœnâ sensûs torqueantur, quàmvis nec propriâ voluntate, nec sensuum ministerio peccaverint. Nam 1°. docent fides & experientia, infantes in hac vitâ pœnam sensûs pati, mortem nempe & alias corporis

miserias quæ peccati originalis effectus simul & pœnæ sunt: ex iis enim adversus Pelagianos argumentum depromit Augustinus, ut primigeniâ noxâ vitiatam esse hominis naturam demonstret.

2°. Docet etiam fides parvulos sine Baptismate morientes experturos pœnam *damni*, sive excludendos esse è Regno cœlesti, & vifione Dei *intuitiva* juxta hanc Christi sententiam: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei*: (Joan. 3. 5.) atque æterna illa *damni pœna tam grandis est*, inquit Augustinus, *ut ei nulla possint tormenta quæ nominis comparari* (Ench. cap. 112. tom. 6. pag. 239.) Sileat igitur humani ingenii temeritas, nec Deum crudelitatis accuset in iis quæ fide certa sunt.

Observatio.

Licet S. Thomas communem suæ ætatis Scholasticorum opinionem secutus, dixerit *peccato originali non deberi pœnam sensûs, sed solum pœnam damni*: (Quæst. 5. de malo art. 2.) attamen, ut erat Augustini studiosissimus, ejus doctrinæ ubique sparlit semina. Docet, v. g. ob peccatum originale nasci unumquemque pœnæ & gehennæ obnoxium: *Eramus naturâ, id est, per originem naturæ, ut vitiata est, filii iræ; id est, vindictæ, pœnæ & gehennæ.* (In Epist. ad Ephes. lect. 1. cap. 2.) Et Lib. 3. contra gentes, cap. 139. *Habet pro absurdo, inquit Sylvius, quod sint aliqui homines qui nec beatitudinem consequantur, nec pœnam à Deo patiantur, quod juxta Scripturam (Matth. 25.) omnibus in divino judicio existentibus dicitur: Venite, possidete paratum vobis Regnum, vel discendite in ignem æternum.* (Tom. 2. oper. Sylvi, pag. 446. edit. Anuerp. an. 1667.)

Unde sic concludit idem Sylvius: *Si S. Thomas suam summam Theologicam absolvisset, non deest ratio existimandi eum in partem alteram fuisse decli-*

naturum. (Ibid.) Eadem est Laurentii Berti persuasio: *Multò magis, inquit, ad nos accessisset S. Thomas, si postremum contra Julianum opus datum ei esset perlegere, ubi sententia nostra traditur expressissimè.* (Lib. 13. de Theolog. discipl. tom. 3. cap. 9. pag. 91.)

CAPUT II.

De Peccato mortali & veniali.

Hic quatuor proponi solent quæstiones. Prima, utrum peccatum mortale & peccatum veniale ex natura sua differant; secunda, quâ ratione à se invicem discrepent; tertia, utrum ex plurimis peccatis venialibus coalescere possit unum mortale; quarta, an peccatum ex genere suo mortale fieri possit veniale. Quæ singula totidem in articulis expendemus.

ARTICULUS PRIMUS.

An Peccatum mortale & Peccatum veniale ex natura sua differant.

Calvinus docet omnia peccata esse ex natura sua mortalia. Sic enim Catholicos irridet: *Hic in auxilium confugiunt ineptæ distinctionis, peccata quædam venialia esse, quædam mortalia: nos autem peccati stipendium prenuntiavimus esse mortem, & animam quæ peccaverit morte dignam.* (Lib. 3. instit. cap. 4. n. 28.)